

שְׁהַצְדִּיקִים בְּדוֹר, אֵין נַעֲשֶׂה דִין (דף יו ע"א)
בְּרָשָׁעִים. נִסְתַּלְקוּ הַצְדִּיקִים מִבִּינֵיהֶם, אַז
נַעֲשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים.

זְמַן שֶׁהַצְדִּיקִים בְּדוֹר, אֵין נַעֲשֶׂה
דִין בְּרָשָׁעִים. נִסְתַּלְקוּ הַצְדִּיקִים
מִבִּינֵיהֶם, אִז נַעֲשֶׂה דִין בְּרָשָׁעִים.
שְׂאֵר רַבֵּי יִצְחָק אֵת רַבֵּי אֶלְעָזָר,
כְּשֶׁהָיוּ הוֹלְכִים בַּמִּדְבָּר. אָמַר, אֲנִי
רוֹצֵה לְשַׁאל שְׂאֵלָה אַחַת, אִם זֶה
אֵינוֹ חֲטָא. אָמַר לוֹ, רְאוּי אֶתָּה
לְשַׁאל בַּתּוֹרָה, מֵה שְׂאֵתָה רוֹצֵה
- תְּשַׁאל.

שְׂאֵר רַבֵּי יִצְחָק לְרַבֵּי אֶלְעָזָר, כִּד הָיוּ אֶזְלֵי
בְּמִדְבָּרָא. אָמַר אָנָּא בְּעֵי לְמִשְׁאֵל חַד
שְׂאִילְתָּא, אִי לָאו הָוֵה חֲטָאָה. אָמַר לִיה יְאֹת
אַנְתָּ לְמִשְׁאֵל בְּאוּרֵייתָא, מֵה דְאַתָּ בְּעֵי שְׂאֵל.
אָמַר, הָאִי דְאָמַר קְרָא, וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב.
אִי קוֹדֵם הַפְּעוּלָה הָוֵה, יְאֹת הוּא
וְשִׁפּוּר. אֶלָּא מֵה דְאָמַר לְאַחַר הַפְּעוּלָה,
מִשְׁמַע דְלֵא הָוֵה יַדַּע קוֹדֵם לְכֵן עֵיקַר הַפְּעוּלָה
וְתִיקוּנָה וַיּוֹפְיָהּ. וְכִשְׁהִיתָה הַפְּעוּלָה נִגְמְרַת,
מִשְׁמַע דְהָוֵה מְעַיִן בְּהַ כְּמוֹת שְׁהִיא עוֹמְדַת,
וְאִזִּי הוּא אוֹמַר כִּי טוֹב, דְּכַתִּיב וַיִּרְא, וְאַחַר
כִּף אָמַר כִּי טוֹב.

אָמַר, זֶה שְׂאֵמַר הַכְּתוּב (בראשית
א) וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב. אִם קִדְּם
הַפְּעוּלָה הָיָה - נֶאֱמַר הוּא וַיּוֹפְיָהּ.
אֶלָּא מֵה שְׂאֵמַר אַחַר הַפְּעוּלָה,
מִשְׁמַע שְׁלֵא הָיָה יוֹדַע קִדְּם לְכֵן
אֵת עֵיקַר הַפְּעוּלָה וְתִיקוּנָה וַיּוֹפְיָהּ,
וְכִשְׁהִיתָה הַפְּעוּלָה נִגְמְרַת, מִשְׁמַע
שְׁהִיָּה מְעַיִן בְּהַ כְּמוֹת שְׁהִיא
עוֹמְדַת, וְאִזִּי הוּא אוֹמַר כִּי טוֹב,
שְׁכַתּוּב וַיִּרְא, וְאַחַר כִּף אָמַר כִּי
טוֹב?

אָמַר לִיה לָאו חֲטָאָה הוּא, וְאַתָּ צְרִיף לְמִשְׁאֵל
דָּא. וְדָא הִיא אֶזְהָרָה לְבַר נֶשׁ, דְאָמַר
רַבֵּי יְהוּדָה, כְּשִׁילְמוּד אָדָם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
פְּעוּלְתוֹ שְׁל כָּל יוֹם וַיּוֹם, אֵין לוֹ לְשִׁאוּל עַל
מֵה שְׂאֵינוֹ מְצוּוֹה, וְלוֹמַר פְּעוּלָה זֹו לְמָה
נַעֲשִׂית כִּף בְּדַמוֹת זֹו. וְזֹו נַעֲשִׂית כִּף בְּדַמוֹת
זֹו. וְאָמַר לוֹ, תִּדַּע לְמָה, וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב
לַעֲשׂוֹתוֹ, וְעַל כֵּן אַל תְּשַׁאל יוֹתֵר.

אָמַר לוֹ, זֶה אֵינוֹ חֲטָא, וְאַתָּה
צְרִיף לְשַׁאל אֵת זֶה. וְזֹו אֶזְהָרָה
לְאָדָם, שְׂאֵמַר רַבֵּי יְהוּדָה,
כְּשִׁילְמוּד אָדָם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
פְּעוּלְתוֹ שְׁל כָּל יוֹם וַיּוֹם, אֵין לוֹ
לְשַׁאל עַל מֵה שְׂאֵינוֹ מְצוּוֹה
וְלוֹמַר, פְּעוּלָה זֹו לְמָה נַעֲשִׂית כִּף
בְּדַמוֹת זֹו, וְזֹו נַעֲשִׂית כִּף בְּדַמוֹת
זֹו. וְאָמַר לוֹ, תִּדַּע לְמָה, וַיִּרְא
אֱלֹהִים כִּי טוֹב לַעֲשׂוֹתוֹ, וְעַל כֵּן
אַל תְּשַׁאל יוֹתֵר.

וְעוֹד, כִּדִּי לְהַזְהִיר לְבַנֵּי אָדָם, וְלְהוֹרוֹת לְהֵם
הַדְּרָף הַנְּכוּז, כִּי גְלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיו
הַפְּעוּלָה קוֹדֵם שְׁיַעֲשֶׂהָ, וְלֹא רְצָה לוֹמַר טוֹב
הוּא זֶה, עַד גְּמַר הַמְּלָאכָה. וְכִף אֵין רְאוּי
לְאָדָם לְשַׁבַּח הַדְּבָר עַד סִיּוּמוֹ, שְׂמָא יִמְצָא בּוֹ
גְרַעוֹן וְיִתְבַּדֵּה, וַיֵּאחַז בְּדַבְּרָיו.

וְעוֹד, כִּדִּי לְהַזְהִיר לְבַנֵּי אָדָם
וְלְהוֹרוֹת לְהֵם הַדְּרָף הַנְּכוּז, כִּי
גְלוּי וַיְדוּעַ לְפָנָיו הַפְּעוּלָה קִדְּם
שְׁיַעֲשֶׂהָ, וְלֹא רְצָה לוֹמַר טוֹב הוּא
זֶה עַד גְּמַר הַמְּלָאכָה. וְכִף אֵין
רְאוּי לְאָדָם לְשַׁבַּח הַדְּבָר עַד
סִיּוּמוֹ, שְׂמָא יִמְצָא בּוֹ גְרַעוֹן
וְיִתְבַּדֵּה, וַיֵּאחַז בְּדַבְּרָיו.

אָמַר רַבֵּי בְּרַכְיָה, כֵּן רְאוּנוּ בְּכַמָּה מְקוּמוֹת,
שְׁנַתֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא אֶזְהָרָה לְאָדָם
לְהַזְהִיר מִמֶּנּוּ, אַף עַל פִּי שְׁלֵא הָיָה צְרִיף לוֹ,

אָמַר רַבֵּי בְּרַכְיָה, כֵּן רְאוּנוּ בְּכַמָּה
מְקוּמוֹת שְׁנַתֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא
אֶזְהָרָה לְאָדָם לְהַזְהִיר מִמֶּנּוּ, אַף
עַל פִּי שְׁלֵא הָיָה צְרִיף לוֹ, וְהַכֵּל